

‘Ik heb lichter leren leven’

George Schouten werd boeddhistisch filmer

Filmer, componist en schrijver George Schouten maakte zestig films over het boeddhisme. Hij sprak vrijwel alle grote leraren en had ontmoetingen met de dalai lama. Is hij daardoor veranderd? ‘Ik heb geleerd om lichter te leven, dat is wat het boeddhisme onderwijst. Licht leven, met een warm hart.’

door **Marciel Witteman**

Op een terras, waar onverwacht het zonnetje schijnt, geniet George Schouten van een dubbele espresso. Hij praat snel en zacht en is duidelijk een snelle denker.

En geïnteresseerd en aardig. George filmt al sinds zijn 21^e, maar niet altijd als boeddhistische filmer. ‘Ik maakte experimentele films en speelfilms. Ook werkte ik jarenlang voor de VPRO, voor onder meer *Zomergasten* en *Reiziger in muziek*. Daarnaast was ik altijd al een zoeker en zeer geïnteresseerd in filosofie. En nieuwsgierig naar wat al die verschillende leraren te bieden hadden. Nu film ik voor de Boeddhistische Omroep.’

➤➤➤ **Noem je jezelf boeddhist?**

‘Ja. Ik ging me er steeds meer voor interesseren. En toen ik in ’93 de film *Lonely at the Top* maakte, zou

ik de dalai lama ook interviewen. Ik stond hem op te wachten in Dharamsala, waar hij zijn regering in ballingschap heeft. Toen hij kwam aanlopen zag ik in een flits iets wat ik het best kan omschrijven als een transparant persoon. Dat heeft niets met boekenkennis te maken, ik las nog niets, maar dat is wat ik voelde en zag. De uitspraak van de dalai lama, alles komt neer op een warm hart, vind ik prachtig. Hij is heel menselijk. Nog zo’n mooie uitspraak: je vijand is je beste leermeester. Ik ging me daarna verder verdiepen in boeddhisme, veel lezen en studeren. Ik begon dagelijks te mediteren en deed de 10-daagse Vipassana retreat.’

George is geen dweper: ‘Je moet niet denken dat het allemaal alleen maar mooi is. Niet alles is heiligheid. Er zijn misstanden, zoals in elke grote organisatie. Er zijn heel wat hoge lama’s die misbruik van hun positie maken en die gescheiden ►

Foto: Marnix Rombout

‘Bernie Glasman is de meest indrukwekkende leraar’

kunnen voorstellen en invoelen hoe dat is, heeft een ongelooflijk effect. Het leven kwam als een muur op me af. Hij heeft in Yonkers buiten New York stukje bij beetje een hele straat opgekocht voor de armen en een bakkerij voor ze opgezet om te kunnen overleven. Ook zette hij er een zorgcentrum voor verslaafden op. Het leven zag hij als zijn lichaam. Zo voelde hij dat. Wij hebben onze zoon Bernie naar hem genoemd.’

»»» Wat is de rode draad in je werk?

‘Eenzaamheid is toch wel mijn basisthema. Er alleen voor staan. Dat inzien en toegeven geeft kracht. Je moet het zelf doen in dit leven - niet te veel leunen op anderen. Naar je binnenste luisteren. Het is geen makkelijk pad maar het geeft wel de meeste voldoening. Niet voor niets maakte ik *Lonely at the Top*, met als subtitel *De rijkdom van eenzaamheid*. Ik raakte verzeild in die eenzaamheid door het plotselinge overlijden van mijn vader – toen ik tien jaar was. Dat beeld van mezelf achter op de fiets, maar geen vader op het zadel en aan het stuur... Maar ik zie steeds meer in dat dit inzicht wat simpel is, eenzaamheid is universeel. Vroeg of laat krijgt iedereen het voor de kiezen.’

»»» Waar gaan je films nu over?

‘De vier laatste documentaires gaan over angst, een nieuwe weg inslaan, de troost van de zee en op het ego gericht zijn. Daarin betrek ik mezelf ook nadrukkelijk. In dat steeds persoonlijker wordend verhaal krijg ik veel herkenning van kijkers. Eigenwijs genoeg maak ik dan ook nog eens de filmmuziek. Hoe eigener ik iets verwoord des te meer bijval ik krijg. Daarbij is

westerse vrouwen gebruikten. Maar ik leerde en leer veel van die verschillende leraren. Ze hebben allemaal wel iets bijzonders te vertellen. De laatste had in mijn ogen altijd gelijk.’

»»» Je hebt veel leraren gesproken. Sprong er iemand uit?

‘Bernie Glassman was de meest indrukwekkende leraar die ik heb ontmoet en gefilmd. Hij was sociaal en maatschappelijk geëngageerd. Mijn eerste lange film ging over hem. Later heb ik nog een film over hem gemaakt. Hij was een Joodse zenmeester uit New York, die elk jaar naar Auschwitz ging om daar een week met honderd anderen in stilte te zitten. Dan werden alle namen van de slachtoffers voorgelezen. Dat was zeer indrukwekkend. En maar stilzitten in de kou. De laatste dag werden ook de namen van de nazi's genoemd. De ware boeddhist maakt geen onderscheid, maar daar hadden velen natuurlijk moeite mee. Hij is vorig jaar tot mijn verdriet overleden, hij was een fantastisch mens en zeer sociaal geëngageerd, hij paste zijn boeddhistische filosofie toe. Sinds 1994 deed hij *street-retreats*, dat hebben we in 2002 gefilmd. Je zwierf dan een aantal dagen van park naar park en sliep in een kartonnen doos. Leven als een zwerver, om te

Foto: Jacobien Schreurs

het onvermijdelijk dat ik me steeds kwetsbaarder opstel. Bij veel interviews lees ik dat mensen het moeilijk hebben gehad, maar dat het nu weer prima gaat. Bij mij gaat het nog steeds niet van een leien dakje, omdat ik het nog niet heb gevonden. Dat gaat ook niet gebeuren. Het gaat er mij om overal voor open te blijven staan. Wat ik daarbij wel heb geleerd is lichter te leven. Dat is wat het boeddhisme in wezen onderwijst. Licht leven, met een warm hart. Daarom neig ik er steeds meer naar om met filmen en schrijven te stoppen en maar eens de belofte van het leven zelf proberen te ondergaan. In feite zijn we wat uit elkaar gevallen. En, mede door de digitale wereld, niet zo'n klein beetje ook. Het wordt tijd om weer een geheel te worden. Vrienden met onszelf. En met open vizier de vergankelijkheid tegemoet te treden en het broze proberen te koesteren. Mijn sleutel daarbij is “het niet weten.” Dat klinkt misschien wat mager. Daarom voeg ik er een misschien nog wel belangrijker begrip aan toe: vertrouwen.’

»»» Je woont samen met Lee, je Thaise vrouw, mediteren jullie samen?

(Licht) ‘Nee zeker niet. Lee werkt haar hele leven al heel hard, we hadden vier restaurants. Nu nog maar een gelukkig. Ik vind trouwens dat ze wel

aan yoga zou mogen doen, een beetje meer *peace of mind*. Ze heeft een groot hart, en altijd veel aandacht voor de minderbedeelden. Boeddhisme ligt anders bij de Thai, heel veel zit er al in. Maar ze hebben daarnaast ook merkwaardige dingen. Ze zijn dol op spelletjes. Of, ook zoiets, dan droomt Lee over een nummer en dan wil ze een lot met dat nummer kopen. En als we dan net een cijfer naast de jackpot zitten, dan is dat voor haar toch een bewijs dat ze er een fijne neus voor heeft.’

»»» Wil je samen met Lee oud worden?

‘Zeker. Wij hebben plannen samen. We willen naar het warme buitenland. We zijn er nog niet helemaal uit, waar dat dan is. Ik zie mezelf zitten in een korte broek, op een stoel met de voeten in de branding. Denkend aan niets.’

Meer informatie op georgeschouten.com